

становила 86%. Питома вага неподаткових надходжень була набагато меншою і складала 13,2%. Надходження від Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій та офіційних трансфертів склали у структурі менше 1%.

В результаті виконаної роботи можна зробити висновок про досягнення головної мети бюджетної системи передбачає збільшення реальних доходів громадян, поліпшення якості товарів і послуг, що надаються населенню, створення належних умов для здобуття освіти, охорони здоров'я, підвищення культури, захисту конституційних прав, охорони навколишнього природного середовища та ін. Для розв'язання таких завдань потрібно забезпечити поступальний розвиток підприємницької діяльності, прискорення економічного зростання, досягнення повної зайнятості, стримування інфляції, активізацію інвестиційної діяльності тощо.

Зрозуміло, що бюджетна політика не спроможна розв'язати всі перелічені проблеми [5]. Тому основними напрямками перспективи бюджетної системи держави на сучасному етапі є:

- 1) створення соціально - орієнтованої ринкової економіки;
- 2) стабілізація економічного середовища як передумови розвитку бізнесу;
- 3) досягнення довготривалого економічного зростання;
- 4) підвищення життєвого рівня населення.

Література

1. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. - К.: НІОС, 2003 - 416 с.
2. Василик О.Д. Бюджетна система України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004 . - 544 с.
3. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О Державні фінанси: Навчальний посібник / Базилевича В.Д. - К.: Атіка, 2002 . - 368 с.
4. Федосов В.М. // Бюджетна система // підручник // - 2012.-871.
5. Чала Н.Д. Бюджетна система // навчальний посібник // - 2010.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Носкова К. Є., студентка 1 курсу навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту

Бабко Н. М., к.ек.н., доцент кафедри маркетингу та медіакомунікацій

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Глобальною проблемою всього світу є забезпечення мінімально шкідливого впливу на екологію у процесі виробництва, в тому числі і продукції сільського господарства. Використання хімічних добрив, антибіотиків та інших речовин негативно впливає на навколишнє середовище. Виходячи з цього, необхідним шляхом для зменшення такого агресивного впливу на довкілля є

екологічно чисте виробництво. Сьогодні в Україні виробництво органічної продукції має ряд проблем.

Дослідженням проблем, які супроводжують розвиток українського ринку органічної продукції займається ряд вчених, таких як Гаваза Є.В., Довгань О.М., Мандибура Я.В., Каблучка А., Найда І.С., Запша Г.М., Квятко Т.М. та ряд інших. Не зважаючи на те, що дана тема висвітлена у ряді наукових праць, слід зауважити, що коло питань залишається не повністю розкритим і потребує подальшої доробки.

Метою статті є дослідження основних проблем виробництва та реалізації органічної продукції в Україні.

Нині розвиток органічного аграрного виробництва на державному рівні в нашій країні регулюється Конституцією України, Земельним кодексом України, Законами України «Про охорону навколишнього природного середовища». Особливого значення набув Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини», згідно якого, органічна продукція ідентифікується як продукція, отримана в результаті сертифікованого виробництва, а виробництво органічної продукції (сировини) визначається як виробнича діяльність фізичних або юридичних осіб (у тому числі з вирощування та переробки), де під час такого виробництва виключається застосування хімічних добрив, пестицидів, генетично модифікованих організмів, консервантів тощо, та на всіх етапах виробництва (вирощування, переробки) застосовуються методи, принципи та правила, визначені Законом для отримання натуральної продукції, а також збереження та відновлення природних ресурсів. [7].

З кожним роком тренд «органік» набуває все більшої популярності: невеликі й середні виробники в Україні активніше беруться за вирощування такої продукції, а торгові мережі виділяють цілі полиці і відкривають «органічні» відділи. Найбільше операторів органічних продуктів нараховується у Київській, Херсонській, Вінницькій, Одеській, Житомирській областях [6].

Зараз в Україні працює майже 400 виробників органічної сільськогосподарської продукції, ми займаємо двадцяте місце в світі і одинадцяте в Європі за площею сільськогосподарських угідь під органічним виробництвом. [5, 2].

Основні види продукції, яка виробляється та споживається в Україні – зернові культури, м'ясо, молочні продукти, а також крупи. Хоча всі продукти харчування можуть бути органічними, такі як гриби, олії, фрукти, баштани. Для того, щоб отримати маркування, яке засвідчує, що дана продукція є органічною, треба пройти сертифікацію.

Отримати сертифікат відповідності досить важко. Для цього заявник повинен зібрати необхідні документи, зразки продукції і звернутися у відповідний уповноважений орган з сертифікації. У зв'язку з цим виникає так званий «перехідний період», протягом якого комісія перевіряє землю, воду, насіння, технології, документообіг, персонал. Як правило він триває від одного року до трьох. Якщо протягом цього часу фермер дотримувався стандартів, він

подає заяву на сертифікацію, і у наступний сезон отримує «Євролисток» або, як це буде тепер, «Organic made in Ukraine» [3, 4].

Псевдоорганічних виробників відслідковують представники відповідних комісій. Два роки тому їх було майже 20 %, а зараз залишилось дуже мало, тому що за закону це кається на державному рівні.

Найбільш відомими українськими виробниками органіки є: «Світ Біо» («Либідь-К»), «Золотий Пармен», «Mol'far», «Органік мілк» («Галекс-агро»), «Сквирянка», «Liluck», «Етнопродукт», «Organico» («Каспер»), «LiQberry», «Екород» («Органік Оригінал»). Наразі, за оцінками Мінагрополітики, частка органічних продуктів на ринку не перевищує 10% [1].

Майже 95% виготовленої продукції України, а саме: зернові, олійні, бобові, ягоди, фрукти, дикороси, борошно і т.д., експортується переважно в країни Європейського союзу: Нідерланди, Велика Британія, Австрія, Італія, Польща, Швейцарія, Чехія, Болгарія, США, Канада, Угорщина.

Органічна продукція дорого коштує, бо на виробництво і сертифікацію витрачається багато грошей. [5].

Органічні продукти у порівнянні з продуктами інтенсивного сільського господарства містять більше антиоксидантів, які сприяють профілактиці хронічних захворювань, а також мають менші концентрації важких металів та пестицидів.

В країнах ЄС школи, дитячі садки закупають продукцію лише з відзнакою. Еко-продукти там більш популярні і користуються великим попитом. Тому коли іноземці приїждять до нас вони вибирають лише органічну продукцію.

Отже, слід зазначити, що для того щоб продукт був придбаний кінцевим споживачем повинні взаємодіяти три елементи: держава – виробник – споживач. Так, просування органічної продукції стане ефективним, якщо ключові повідомлення будуть зрозумілими і цінуватимуться великою кількістю осіб, які належать до цільових груп споживачів. Тільки зі злагоджено побудованою ідеєю українські виробники органічної продукції зможуть досягти ефективного просування своєї продукції та збільшення її споживання.

Література

1. Батюк Л.А. Суспільні ринкові трансформації: глобальний контекст / Батюк Л.А., Квятко Т.М., Бабко Н.М. // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Харків: ХНТУСГ, 2018. Вип. 193. С. 110-120.

2. Гаваза Є. В. Особливості адаптації зарубіжного досвіду регулювання ринку органічної продукції до умов України. Вісник Сумського НАУ. Серія «Фінанси і кредит». 2012. № 2. С. 250–254.

3. Довгань О. М., Мандибуря Я. В. Органічне виробництво: сутність, об'єктивна необхідність, ефективність. Сталий розвиток економіки. 2013. № 1. С. 200–206.

4. Каблучка А. Виробництво органічної продукції рослинного та тваринного походження. Маркетинг органічної продукції. URL: <http://aec.org.ua/pdf/conf1/kablychka.pdf>.

5. Найда І. С., Запша Г. М. Органічне землеробство як пріоритетний напрям соціоекономічного розвитку сільського господарства України. Бізнес Інформ. 2015. № 1. С. 200–204.

6. Квятко Т.М. Агроркетинг як складова підвищення ефективності діяльності вітчизняних сільгосп підприємств. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія "Економічні науки". - Львів: ФОП Корпан Б.І., 2014. Т.16. - №1 (58). Ч.1. С. 213-218.

7. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон України від 03.09.2013 № 425-VII (зі змінами) // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/425-18>.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Овчаренко А. В., студентка 5 курсу факультету Економіки та менеджменту
Попова Ю.М., к.е.н., доцент кафедри Публічне управління та адміністрування

Полтавська державна аграрна академія

Починаючи із 80-х років ХХ століття роль соціально-культурної сфери розглядається як креативна складова розвитку економічного сектору. Спочатку це тлумачилось як отримання конкретного прибутку та залучених коштів, пізніше як менеджмент та маркетинг в культурних організаціях. Після спроб визначити важливість соціально-культурної сфери за допомогою конкретних економічних чинників було вивчено її вплив на економіку міст та територій. Зокрема, поняття «Культура» почало тлумачитись як ресурс змін якості життя шляхом створення додаткової вартості продуктів та територій і покращення умов зайнятості населення [3]. Бум «креативних» або тематичних міст в Європі та США в 1990-х роках є і на сьогодні прикладом того, як соціально-економічні проблеми регенерації міського середовища вирішуються за допомогою культурних стратегій. В даному випадку мова не іде про традиційне генеральне планування міст, коли за основу береться територіальний принцип. Мова іде про культурно-економічне планування, в основі якого ідея розвитку і використання людського та культурного капіталу міста [3].

Центральною проблемою дослідження генезису та розвитку територій як соціально-економічних систем є виявлення комплексу суспільних зв'язків, які мають визначальний вплив на їх розвиток. До особливих форм реалізації суспільних зв'язків відносять суспільну свідомість, духовно-культурні цінності, мову, звичаї, менталітет, релігію, цілі, морально-етичні норми тощо. Вони є надбанням багатьох поколінь людей та узагальнюють їх історичний досвід.

Вплив культури як особливої сфери економічної діяльності на соціально-економічний розвиток територій країни відбувається через формування і розвиток людського потенціалу за допомогою якісного вдосконалення сукупної робочої сили, створення сприятливих умов для праці та відпочинку, розвитку та найкращого застосування здібностей особистості, творчої праці. Все це в свою чергу забезпечує підвищення дієздатності робочої сили і більш високу його економічну віддачу. У сучасних умовах саме людський потенціал та його якісні характеристики визначають траєкторію розвитку суспільства. У той же час специфічною особливістю сфери культури є